

In december 1950 maakte het Amerikaanse weekblad Time zich samen met de VS zorgen over een 'gapend gat' in de NAVO-verdediging. Het ging om Oost-Groningen. Daar maakten immers de gestaalde kaders van de Communistische Partij van Nederland (CPN) de dienst uit. Die gestaalde kaders zitten er nog steeds. Ze besturen de nieuwe gemeente Reiderland, die bestaat uit Beerta, Finsterwolde, Nieuweschans en Drieborg. Volgens waarnemend burgemeester Te Loo gebeurt dat 'met veel idealisme gepaard aan even zoveel realisme'.

Marx, oet Gru

door FRANS VAN MOURIK

Ik heb met het 'politbureau' van Reiderland afgesproken dat ik 's avonds een deel van de fractievergadering zal bijwonen. Ze zitten in het nieuwe gemeentehuis, dat in Beerta staat. 'Gemakkelijk te vinden, want fraai verlicht' volgens de nestor van de NCPN-fractie, wethouder Koert Stek, met 71 jaar een *oude rot in het politieke handwerk*.

De man heeft gelijk. Het gemeentehuis staat er pront bij en is gemak-

dat de NCPN dominant is in Reiderland. „Er zijn zoveel gemeenten met een dominante partij,” zegt hij, „van belang is of er op cruciale punten goed met anderen wordt samengewerkt. Welnu, dat is hier zo. De begroting met daarin tonnen bezuinigingen werd met algemene stemmen aangenomen, dus met steun van de twee buitenspel staande fracties van PvdA en Gemeentebelangen.”

Bitter ontwaken

voorzieningen. Raadslid Schwertman zegt vinnig, en de anderen vallen hem bij, dat de herindeling geen ruimer jasje en geen beter beleid heeft opgeleverd. Erger, er is nog nooit zoveel ellende geweest. Daarmee meteen aangevend waarom ze hier nog steeds de barricaden opgaan.

Socialisme en communisme spelen in Oost-Groningen al meer dan een eeuw een prominente rol. Jaren van uitbuiting, onderdrukking en verandering trokken diepe voren in de

bonden links passeerde tijdens omvangrijke staking in de stroton, haalden de communisten Statenverkiezingen ruim 14 procent van de stemmen. Die ze vervoer vijf jaar later weer bijna volledig kwijt waren.

Onder curatele

Het rijk had grote moeite met prominente rol van het rode veld op het Groningse platteland. Meerderheid van de rooie rakkers buitenspel te zetten werd Beerta

De man heeft gelijk. Het gemeentehuis staat er pront bij en is gemakkelijk te vinden. Tenminste, als je het niemandsland tussen de autoweg en Beerta veilig bent doorgekomen. Het enige wat langs de donkere polderweg naar Beerta in het valse maanlicht glimt, zijn de vette kleihompen. De lantaarnpalen beginnen pas bij de kom van het dorp. Binnen wordt de verslaggever van de burgerlijke pers opgewacht door de raadsleden Herens (wethouder), Stek (wethouder), Sara Lich (fractievoorzitter), Siemons, Van Dijk en Schwertman. Verder twee assistenten van de fractie mevrouw Appie Dreier en Richard Mulder. Raadslid Bulten is ziek. Stek is bezig aan zijn laatste rondje, volgend jaar zal hij er na de verkiezingen niet meer bij zijn.

Een divers gezelschap, in leeftijd variërend van achter in de twintig tot voor in de zeventig. En de beroepen lopen van bouwvakker tot milieudeskundige op hts-niveau. Geen club van actievoerders, maar mensen die vanuit de oude idealen de gemeente Reiderland proberen te besturen.

Dorpjes in de klei

Nou ja, gemeente. Reiderland bestaat uit vier dorpjes met samen 7000 inwoners in kleine huisjes op de klei. De huisjes van de landarbeiders liggen samengeklonterd in het vlakke en in deze tijd van het jaar onherbergzame land. De ideale setting voor een 'broeiness' van welk 'isme' dan ook. Dit land is ervoor gemaakt.

Reiderland is zo armlastig is dat de gemeente onder artikel 12 valt en dus moet bezuinigen om onder curatele van het rijk uit te komen. „Dat gaat voortreffelijk, ook bestuurlijk,” zegt burgemeester Te Loo, die lovend is over 'zijn politiebureau'. Te Loo, 69 jaar en PvdA als politieke kleur, is bestuurlijk een zwaargewicht. Hij was onder meer burgemeester van Winschoten, Schiedam en Leeuwarden, is raadsheer-plaatsvervanger bij het gerechtshof in Leeuwarden en zit in een aantal adviescommissies van Justitie.

Te Loo vindt het helemaal niet erg

Bitter ontwaken

Moeten bezuinigen is een frustratie van de eerste orde. „We vechten met Den Haag op het scherp van de snede,” zegt Koert Stek. „En hoe gek het ook klinkt, we moeten bezuinigen om geld van het rijk te kunnen krijgen. Dat doet pijn in een gemeente waar 25 procent van de inwoners werkloos is en maar liefst 70 procent afhankelijk van een uitkering. Die zouden we het liefst helemaal uit de wind zetten, maar dat kan niet, want we hebben geen geld.”

Samen schamperen ze over de herindeling, waarvoor GS wervend zijn rondgegaan. Het zou allemaal beter gaan, er zouden top-ambtenaren komen die de geldbronnen zouden weten te vinden.

Het werd een bitter ontwaken. Eerst kwamen ze bij de herverdeling van het Gemeentefonds tot de ontdekking dat ze jarenlang 1,3 miljoen te weinig hadden gekregen. Die miljoenen werden niet nabetaald. En vervolgens kregen ze ook nog eens de rekening gepresenteerd voor de vroegere gulheid van het rijk.

Stek: „Vroeger trok het rijk regelmatig een zak geld open, bijvoorbeeld via de DACW. Dan werd de gemeente gevraagd of je nog een project had liggen, een sportveld, een zwembad of een sporthal. Dat mocht je dan meteen aanleggen. Leverde werk en accommodatie op. En nu worden we na de herindeling daarop afgerekend. Gaan ze ineens tellen hoeveel sportvelden er al zijn en hoeveel sporthallen. Een zwembad hoeft niet, zeggen ze dan, want er is één in Winschoten en anders is de Dollard vlakbij.” De toon is cynisch.

Burgemeester Te Loo nuanceert een klein beetje. „Dat er vroeger gestrooid werd met dat soort voorzieningen, klopt. Maar het rijk heeft zich vroeger nauwelijks afgevraagd wie er op moest draaien voor de exploitatielasten. De gemeente natuurlijk en daar zit nu de pijn. Gemeenten als deze hebben niet genoeg inkomsten om dat op te kunnen brengen.”

Voor Reiderland betekent dat er gekort moet worden op culturele

uitbuiting, onderdrukking en verandering trokken diepe voren in de klei en zorgden ervoor dat het zaad van radicale denkbeelden gemakkelijk kon ontkiemen. Kerk, koningin en kapitaal waren de componenten van het rode vijandbeeld.

Ex-predikant Domela Nieuwenhuis spoorde met zijn Sociaal-Democratische Bond de landarbeiders aan om het juk af te werpen van de grote boeren en de fabrikanten van aardappelmeel en strokarton. De omstandigheden waren dan ook erbarmelijk. Landarbeid betekende: in de zomer om slecht betaald werk bedelen bij de boer en in de winter terugvallen op armenzorg en werkverschaffing.

De paria's zonder grond stonden tegenover de aardappel-miljonairs met veel hectares en de Russische revolutie in 1917 kwam dan ook als geroepen. Reikhalzend keken de geknechte landarbeiders uit naar de totale omwenteling die in Nederland en Groningen in het bijzonder zou moeten volgen.

Verwaarloosd

Die revolutie kwam niet en zal er waarschijnlijk ook niet komen. Maar ze blijven er in Oost-Groningen tot nader order wel op wachten. De omstandigheden in dit verwaarloosde filiaal van de bv Nederland zijn nog steeds zo beroerd dat je heel veel idealisme en hoop nodig hebt om in deze regio te kunnen overleven.

En dat is precies waar het in dit gebied om draait. Hier kon generaties lang gewerkt worden vanuit dezelfde politieke filosofie, want al die tijd bleven de problemen hetzelfde. De armoede van toen is de armoede van heden. Communisme hoort bij dit gebied als aardappels bij de zeeklei. Natuurlijk waren er ups en downs. Na de dood van Stalin in maart 1953, was er sprake van lichte dooi in de Koude Oorlog en prompt kalfde de aanhang van de CPN in de grote steden af. Op het platteland bleef de CPN echter sterk staan. In Beerta en Finsterwolde had de CPN van 1935 tot 1986 zelfs de absolute meerderheid in de raad.

Toen de strijdbare communistische voorman Fré Meis in 1970 de vak-

meerderheid van de rooie rakkertjes op het platteland verloren had, werd Beerta buitenspel te zetten werd Beerta de jaren dertig onder curatele steld en datzelfde overkwam Finsterwolde in 1950. De dorpen werden onder gezag geplaatst van regeringscommissaris. Er zou sprake zijn van wanbeleid. Finsterwolde zou geholpen hebben om sociale dienst op te lichten.

De geschiedenis pleegt zich te herhalen. Ook hier. Nog recent werd diezelfde beschuldiging geuit uit het adres van Reiderland. Deze keer door de burgemeester van Schiedam. Reiderland zou uitkeringsgigantigden helpen om te frauderen. Het onderzoek leverde ook ditmaal geen spoor van bewijs op, maar de wettelijke is er natuurlijk niet minder om. „Omdat we communisten zijn, worden we altijd aan alle kanten opgevoerd,” zeggen ze, „en wij kunnen ons onvoldoende verdedigen om de burgerlijke pers altijd de zijde van onze aanvallers kiest. Maar kapitalisme heeft al lang genoeg geblunderd. Zouden ze ons ook de kans willen geven om te laten zien wat we kunnen?”

De geschiedenis leert dat hoe vaker je harder je deze Groningers aangevalt, hoe dichter ze zich rond het rode banier scharen en hoe diep de hakken in de klei gaan. Zoak 1929 toen 5000 landarbeiders in de klei gingen en marchausseespaard in Finsterwolde een marneerschoten die in de deuropen van zijn huis stond. Ook het communisme kent zijn martelaren.

Stalin

De regelmatig om zich heen slingerende liberale voorman Bolkestein heeft voor de NCPN'ers in Beerta tot nieuwe vijanden. Hij probeert

Het 'politiebureau' van Reiderland inclusief twee fractie-assistenten. Van links naar rechts K. Stek (wethouder), H. Herens (wethouder), G. Siemons (raadslid), R. Mulder (assistent), M. van Dijk (raadslid), S. Lich (fractievoorzitter), A. Schwertman (raadslid) en A. Dreier (assistent). Raadslid E. Bulten ontbreekt door ziekte.

rx, oet Grunnen

Reider-
ten met
hij, „van
unten
menge-
De be-
zuini-
stem-
steun
nde
ntebe-

voorzieningen. Raadslid Schwert-
man zegt vinnig, en de anderen val-
len hem bij, dat de herindeling geen
ruimer jasje en geen beter beleid
heeft opgeleverd. Erger, er is nog
nooit zoveel ellende geweest. Daar-
mee meteen aangevend waarom ze
hier nog steeds de barricaden op-
gaan.

Socialisme en communisme spelen
in Oost-Groningen al meer dan een
eeuw een prominente rol. Jaren van
uitbuiting, onderdrukking en verne-
dering trokken diepe voren in de
klei en zorgden ervoor dat het zaad
van radicale denkbeelden gemakke-

bonden links passeerde tijdens de
omvangrijke staking in de strokar-
ton, haalden de communisten bij de
Statenverkiezingen ruim 14 procent
van de stemmen. Die ze vervolgens
vijf jaar later weer bijna volledig
kwijt waren.

Onder curatele

Het rijk had grote moeite met de
prominente rol van het rode volkje
op het Groningse platteland. Om de
meerderheid van de rooie rakkers
buitenspel te zetten werd Beerta in
de jaren dertig onder curatele ge-
steld en datzelfde overkwam Ein-

munisten en eenieder die in zijn
ogen niet kritisch genoeg was bij
bezoek aan het Oostblok de hoek in
te drijven van de collaborateurs.
Onvoldoende afstand genomen van
of onvoldoende spijt betuigd over
de handel en wandel van Stalin en
zijn trawanten, is zijn motivatie.
Kortom, Frits roept weer wat en ge-
zien de hoge frequentie daarvan
zou politiek Nederland daaraan ge-
wend moeten zijn.

In Reiderland zijn de hakken echter
weer in de klei gegaan. Dat heeft
een historische achtergrond. De
mensen die hier de ideologische lijn

en als je dus zelf met
dan kun je ook niks w
deze gemeente waar
het minimum zit, is w
zegt in feite het plegen
aan de bevolking.”
Burgemeester Te Loo
wat zijn wethouder ze
geld er zou zijn, is do
riekoek. Mogelijkhe
gen inkomsten te ver
ook niet. We hebben
de raad een discussie
belasting op onroere
hogen. We hebben sa
om dat niet te doe

Socialisme en communisme spelen in Oost-Groningen al meer dan een eeuw een prominente rol. Jaren van uitbuiting, onderdrukking en vernerding trokken diepe voren in de klei en zorgden ervoor dat het zaad van radicale denkbeelden gemakkelijk kon ontkiemen. Kerk, koningin en kapitaal waren de componenten van het rode vijandbeeld.

Ex-predikant Domela Nieuwenhuis spoorde met zijn Sociaal-Democratische Bond de landarbeiders aan om het juk af te werpen van de grote boeren en de fabrikanten van aardappelleem en strokarton. De omstandigheden waren dan ook erbarmelijk. Landarbeid betekende: in de zomer om slecht betaald werk bedelen bij de boer en in de winter terugvallen op armenzorg en werkverschaffing.

De paria's zonder grond stonden tegenover de aardappel-miljonairs met veel hectares en de Russische revolutie in 1917 kwam dan ook als geroepen. Reikhalzend keken de geknechte landarbeiders uit naar de totale omwenteling die in Nederland en Groningen in het bijzonder zou moeten volgen.

Verwaarloosd

Die revolutie kwam niet en zal er waarschijnlijk ook niet komen. Maar ze blijven er in Oost-Groningen tot nader order wel op wachten. De omstandigheden in dit verwaarloosde filiaal van de bv Nederland zijn nog steeds zo beroerd dat je heel veel idealisme en hoop nodig hebt om in deze regio te kunnen overleven.

En dat is precies waar het in dit gebied om draait. Hier kon generaties lang gewerkt worden vanuit dezelfde politieke filosofie, want al die tijd bleven de problemen hetzelfde. De armoede van toen is de armoede van heden. Communisme hoort bij dit gebied als aardappels bij de zeeklei. Natuurlijk waren er ups en downs. Na de dood van Stalin in maart 1953, was er sprake van lichte dooi in de Koude Oorlog en prompt kalfde de aanhang van de CPN in de grote steden af. Op het platteland bleef de CPN echter sterk staan. In Beerta en Finsterwolde had de CPN van 1935 tot 1986 zelfs de absolute meerderheid in de raad.

Toen de strijdbare communistische voorman Fré Meis in 1970 de vak-

Het rijk had grote moeite met de prominente rol van het rode volkje op het Groningse platteland. Om de meerderheid van de rooie rakkers buitenspel te zetten werd Beerta in de jaren dertig onder curatele gesteld en datzelfde overkwam Finsterwolde in 1950. De dorpen werden onder gezag geplaatst van een regeringscommissaris. Er zou sprake zijn van wanbeleid. Finsterwolde zou geholpen hebben om de sociale dienst op te lichten.

De geschiedenis pleegt zich te herhalen. Ook hier. Nog recent werd diezelfde beschuldiging geuit aan het adres van Reiderland. Deze keer door de burgemeester van Scheemda. Reiderland zou uitkeringsgerechtigden helpen om te frauderen. Onderzoek leverde ook ditmaal geen spoor van bewijs op, maar de woede is er natuurlijk niet minder om.

„Omdat we communisten zijn, liggen we altijd aan alle kanten onder vuur,” zeggen ze, „en wij kunnen ons onvoldoende verdedigen omdat de burgerlijke pers altijd de zijde van onze aanvallers kiest. Maar het kapitalisme heeft al lang genoeg geblunderd. Zouden ze ons ook eens de kans willen geven om te laten zien wat we kunnen?”

De geschiedenis leert dat hoe vaker en harder je deze Groningers aanvalt, hoe dichter ze zich rond hun rode banier scharen en hoe dieper de hakken in de klei gaan. Zoals in 1929 toen 5000 landarbeiders in staking gingen en marechaussees te paard in Finsterwolde een man neerschoten die in de deuropening van zijn huis stond. Ook het communisme kent zijn martelaren.

Stalin

De regelmatig om zich heen slaande liberale voorman Bolkestein hoort voor de NCPN'ers in Beerta tot de nieuwe vijanden. Hij probeert com-

zien de hoge frequentie daarvan zou politiek Nederland daaraan gewend moeten zijn.

In Reiderland zijn de hakken echter weer in de klei gegaan. Dat heeft een historische achtergrond. De mensen die hier de ideologische lijn doortrokken toen de landelijke CPN onzichtbaar werd in Groen Links, zijn de nazaten van de CPN'ers die in de Duitse kampen terecht kwamen. Tachtig procent van de Oost-Groningse afdeling kwam om in een concentratiekamp en de rest kwam meer dood dan levend terug.

„Wat wil die Bolkestein nu eigenlijk”, vraagt het al wat oudere raadslid Schwertman zich af. „Mijn vader kwam als wrak terug uit het concentratiekamp. Bedoelt meneer Bolkestein nu dat hij daar beter dood had kunnen gaan?”

Voor Schwertman en zijn mederaadsleden is Bolkestein een gevaarlijk rechtse man, die met zijn uitspraken over kinderarbeid, asielzoekers en communisten het bedje spreidt voor extreem-rechts. Een triomfantelijk omhoog gehouden knipsel uit het Groninger Dagblad moet hun gelijk aantonen. Er wordt in gemeld dat CP'86 lijsten maakt met namen van mensen die rechtstreeks of indirect te maken hebben met het communisme. Een boek kopen over communisme, is al voldoende om op die lijst te komen.

Verraad aan het volk

Van de PvdA hebben mijn gesprekspartners evenmin een hoge muts op. Lokaal niet waar de aanvaringen legio zijn geweest en nationaal evenmin.

Een schampere Stek, bijgevallen door de anderen: „Als ik Melkert op de televisie hoor zeggen dat de gemeenten in staat zijn een minimaal beleid te voeren, dan is dat toch vernieuwerij. Van Melkert krijg je niks

riekook. Mogelijkheden inkomsten te verhogen. We hebben de raad een discussie over de belasting op onroerende goederen. We hebben samen om dat niet te doen, om de lasten hier al erg hoog. We hebben per 5000 gulden waarde toevoeging landelijk 26 gulden. Al die belasting hier niks hebben hier nu eenmaal te villa's.”

Aardgasbanen

Over de vraag wat er in de toekomst zou moeten gebeuren met de raadsleden geen seconden. Siemons: „Ze zeggen steeds dat de Randstad moet laten toe de industrie naar toe komen. Fré Meis de aardgasbanen ook te laten moeten komen aan de kust net als de commissie-Groningen heeft eendrachtig inwoners een uitkering voor banen nodig, niet in de regio. Het verklaart waarom Reiderland blij zijn met ieders erbij komt. Met hotel en zijn bronnenbad en kerk eigenaar Golden Tulip voor zestig banen en een stroom bezoekers. Een nieuw transportbedrijf voor tien banen opleveren. Werk is een toverwoord. Daarom kijken ze naar groot, regionaal recreatie waar Reiderland aan moet men met Scheemda en Een miljoenenproject komende tien jaar veel banen gaan leveren. Die banen zijn hard nodig. Jeugd komt hier niet aan. zegt Koert Stek, „de jongeren hebben geen uitzicht. Duur, weg, waardoor de dor-

inclusief twee fractie-assistenten. Van links naar rechts: Herens (wethouder), G. Siemons (raadslid), R. Mulder (raadslid), S. Lich (fractievoorzitter), A. Schwertman (raadslid), Raadslid E. Bulten ontbreekt door ziekte.

Reiderland.

Foto's: DENNIS BEEK

Grunnen

ks passeerde tijdens de
e staking in de strokar-
n de communisten bij de
ezingen ruim 14 procent
men. Die ze vervolgens
r weer bijna volledig

Curatele

grote moeite met de
rol van het rode volkje
ingse platteland. Om de
d van de rooie rakkers
e zetten werd Beerta in
tig onder curatele ge

munisten en eenieder die in zijn
ogen niet kritisch genoeg was bij
bezoek aan het Oostblok de hoek in
te drijven van de collaborateurs.
Onvoldoende afstand genomen van
of onvoldoende spijt betuigd over
de handel en wandel van Stalin en
zijn trawanten, is zijn motivatie.
Kortom, Frits roept weer wat en ge-
zien de hoge frequentie daarvan
zou politiek Nederland daaraan ge-
wend moeten zijn.

In Reiderland zijn de hakken echter
weer in de klei gegaan. Dat heeft
een historische achtergrond. De

en als je dus zelf met een tekort zit,
dan kun je ook niks weggeven. In
deze gemeente waar 70 procent op
het minimum zit, is wat Melkert
zegt in feite het plegen van verraad
aan de bevolking."

Burgemeester Te Loo ondersteunt
wat zijn wethouder zegt. „Dat het
geld er zou zijn, is doodgewoon la-
riekoeke. Mogelijkheden om onze ei-
gen inkomsten te verhogen, zijn er
ook niet. We hebben bijvoorbeeld in
de raad een discussie gehad om de
belasting op onroerend goed te ver-
hogen. We hebben samen besloten

zen. Bij de jongeren die blijven zie je
het vandalisme en het racisme toe-
nemen. Dat is erg. En wat erger is,
er is een toename van het aantal
zelfmoorden."

Dat laatste krijgt de verslaggever
van meerdere zijden bevestigd. Een
werknemer van het bronnenbad
zegt meerdere mensen te kennen
die door zelfdoding om het leven
zijn gekomen.

Marx en Lenin

Blijft de vraag wat voor communis-
me zo daar in het hoge Noorden

curatele
grote moeite met de
rol van het rode volkje
ingse platteland. Om de
id van de rooie rakkers
te zetten werd Beerta in
rtig onder curatele ge-
zelfde overkwam Fin-
n 1950. De dorpen wer-
gezag geplaatst van een
ommissaris. Er zou
van wanbeleid. Finster-
geholpen hebben om de
nst op te lichten.

lenis pleegt zich te her-
hier. Nog recent werd
eschuldiging geuit aan
n Reiderland. Deze keer
gemeester van Scheem-
and zou uitkeringsgerech-
en om te frauderen. On-
erde ook ditmaal geen
ewijs op, maar de woede
lijk niet minder om.

communisten zijn, lig-
d aan alle kanten onder
en ze, „en wij kunnen
oende verdedigen omdat
ke pers altijd de zijde
nvallers kiest. Maar het
heeft al lang genoeg ge-
ouden ze ons ook eens
len geven om te laten
kunnen?”

lenis leert dat hoe vaker
deze Groningers aan-
chter ze zich rond hun
scharen en hoe dieper
in de klei gaan. Zoals in
000 landarbeiders in sta-
en marechassees te
nsterwolde een man
n die in de deuropening
is stond. Ook het com-
ent zijn martelaren.

atig om zich heen slaande
orman Bolkestein hoort
CPN'ers in Beerta tot de
anden. Hij probeert com-

Kortom, Frits roept weer wat en ge-
zien de hoge frequentie daarvan
zou politiek Nederland daaraan ge-
wend moeten zijn.

In Reiderland zijn de hakken echter
weer in de klei gegaan. Dat heeft
een historische achtergrond. De
mensen die hier de ideologische lijn
doortrokken toen de landelijke CPN
onzichtbaar werd in Groen Links,
zijn de nazaten van de CPN'ers die
in de Duitse kampen terecht kwa-
men. Tachtig procent van de Oost-
Groningse afdeling kwam om in een
concentratiekamp en de rest kwam
meer dood dan levend terug.

„Wat wil die Bolkestein nu eigen-
lijk”, vraagt het al wat oudere raads-
lid Schwertman zich af. „Mijn vader
kwam als wrak terug uit het concen-
tratiekamp. Bedoelt meneer Bol-
kestein nu dat hij daar beter dood
had kunnen gaan?”

Voor Schwertman en zijn mede-
raadsleden is Bolkestein een gevaar-
lijk rechtse man, die met zijn uit-
spraken over kinderarbeid, asiel-
zoekers en communisten het bedje
spreidt voor extreem-rechts. Een
trionfantelijk omhoog gehouden
knipsel uit het Groninger Dagblad
moet hun gelijk aantonen. Er wordt
in gemeld dat CP'86 lijsten maakt
met namen van mensen die recht-
streeks of indirect te maken hebben
met het communisme. Een boek
kopen over communisme, is al vol-
doende om op die lijst te komen.

Verraad aan het volk

Van de PvdA hebben mijn gespreks-
partners evenmin een hoge muts
op. Lokaal niet waar de aanvaringen
legio zijn geweest en nationaal
evenmin.

Een schampere Stek, bijgevallen
door de anderen: „Als ik Melkert op
de televisie hoor zeggen dat de ge-
meenten in staat zijn een minima-
beleid te voeren, dan is dat toch ver-
neukerij. Van Melkert krijg je niks

geld er zou zijn, is doodgewoon la-
riekoek. Mogelijkheden om onze ei-
gen inkomsten te verhogen, zijn er
ook niet. We hebben bijvoorbeeld in
de raad een discussie gehad om de
belasting op onroerend goed te ver-
hogen. We hebben samen besloten
om dat niet te doen, omdat die be-
lasting hier al erg hoog is, 44 gulden
per 5000 gulden waardepunt tegen
landelijk 26 gulden. Alleen brengt
die belasting hier niks op, want we
hebben hier nu eenmaal geen kapi-
tale villa's.”

Aardgasbaten

Over de vraag wat er in Groningen
zou moeten gebeuren, hoeven de
raadsleden geen seconde na te den-
ken. Siemons: „Ze zeggen toch
steeds dat de Randstad dichtslibt.
Laten ze de industrie dan maar hier
naar toe komen. Fré Meis zei al dat
de aardgasbaten ook ten goede
moesten komen aan deze provincie,
net als de commissie-Langman. In
Groningen heeft eenderde van de
inwoners een uitkering. Hier zijn de
banen nodig, niet in de Randstad.”
Het verklaart waarom ze hier in Rei-
derland blij zijn met iedere baan die
erbij komt. Met hotel Fontana met
zijn bronnenbad en kapitalistische
eigenaar Golden Tulip. Want goed
voor zestig banen en een groeiende
stroom bezoekers. En blij met een
nieuw transportbedrijf dat voorlopig
tien banen oplevert. Werk is een toverwoord in dit ge-
bied. Daarom kijken ze uit naar een
groot, regionaal recreatieproject
waar Reiderland aan meedoet, sam-
men met Scheemda en Winschoten.
Een miljoenenproject dat de ko-
mende tien jaar veel banen op moet
gaan leveren.

Die banen zijn hard nodig. „De
jeugd komt hier niet aan de bak,”
zegt Koert Stek, „de jongeren heb-
ben geen uitzicht. Dus trekken ze
weg, waardoor de dorpen vergrij-

zegt meerdere mensen te kennen
die door zelfdoding om het leven
zijn gekomen.

Marx en Lenin

Blijft de vraag wat voor communis-
me ze daar in het hoge Noorden
aanhangen. Jarenlang was de Sov-
jet-Unie hun enige referentiekader.
Wat uit Moskou kwam was goed. Bij
het overlijden van Stalin in maart
1953 betuigden Oost-Groningse fa-
milies en CPN-afdelingen in kleine
rouwadvertenties in De Waarheid
hun innige deelneming met met
heengaan van 'de grootste aanvoer-
der der internationale arbeiders-
klasse, de kameraad-leermeester Jo-
sef Stalin'. Dat zal bij het heengaan
van Jeltsin niet gebeuren. Boven-
dien is sinds de val van de Berlijnse
Muur communisme niet langer
'Made in Moskou'.

Wie of wat is nu jullie grote voor-
beeld, vragen we Koert Stek.
Hij hoeft daar niet lang over na te
denken. Stek: „Marx, Engels en Le-
nin hebben een schat aan materiaal
nagelaten. Als je je daarop oriën-
teert dan zit je goed. Wat ons drijft
is woede over de onrechtvaardig-
heid die er nog steeds heerst in dit
gebied. Woede over al die mensen
die hier nog steeds van een mini-
mum moeten leven, terwijl ze er al-
les aan gedaan hebben om werk te
krijgen. Als je de miljarden winst
ziet, die er gemaakt worden, is het
onbegrijpelijk dat ze tegen ons dur-
ven zeggen dat we te veel hebben.
Dat we te royaal leven. Als ze daar-
mee bezig blijven, kunnen hier nog
vreemde dingen gebeuren.”
De boosheid van Stek en de ande-
ren is voelbaar aanwezig in de klei-
ne fractiekamer. „We zijn daar altijd
vrij consequent in geweest,” verdui-
delijkt Sara Lich.

Ze moet wel gelijk hebben, want er
is geen andere reden te bedenken
waarom ze in het oosten van Gro-
ningen hun ideologie nu al meer
dan een eeuw als een kostbaar klei-
nood blijven koesteren. Tegen de
verdrukking in en voortdurend on-
der vuur liggend vanuit de eigen ge-
meente en daarbuiten.

Ze denken zelfs dat als 'de burgerlij-
ke media de kiezers niet voortdu-
rend op het verkeerde been zouden
zetten' het communisme in Neder-
land nog een kans zou hebben. Zo-
veel bevlogenheid moet Marx pos-
tuum tot tevredenheid stemmen.

